

Vergaderjaar 2015–2016

31 568

Staatkundig proces Nederlandse Antillen

24 587

Justitiële Inrichtingen

Nr. 171

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 februari 2016

Conform de toezegging tijdens het Algemeen Overleg Justitieketen BES-eilanden op 13 november 2014 bied ik uw Kamer hierbij aan, mede namens de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, het rapport «Achtergronden van de detentieratio in Caribisch Nederland»² van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC). Aanleiding voor het onderzoek waren publicaties over de hoge detentieratio³ in Caribisch Nederland. Mijn ambtsvoorganger heeft het WODC in maart 2014 gevraagd om onderzoek te verrichten naar eventuele verklarende factoren. Vanwege de moeizame ontsluiting van de benodigde data in Caribisch Nederland heeft het onderzoek meer tijd gevergd dan verwacht.

Belangrijkste bevindingen van het onderzoeksrapport

De detentieratio in Caribisch Nederland is eerder foutief berekend en blijkt lager dan eerder gedacht. De detentieratio in Caribisch Nederland blijkt niet acht maar vijf maal hoger dan in Europees Nederland. De detentieratio is vergelijkbaar met die van Sint Maarten en andere kleine eilandgemeenschappen in het Caribisch gebied en ligt iets hoger dan de detentieratio op Curaçao en Aruba.

Het aantal geregistreerde misdrijven is (verhoudingsgewijs) anderhalf keer zo hoog als in Europees Nederland. Dat geldt ook voor het aantal verdachten dat bij het OM instroomt en het aantal zaken dat voor de rechter komt. De zaken die door het OM-BES in behandeling worden genomen zijn daarbij gemiddeld zwaarder dan die door het Nederlandse OM worden behandeld (verhoudingsgewijs meer dan twee keer zoveel geweldsdelicten en bijna twee keer zoveel drugsdelicten).

Deze bevindingen zijn een indicatie dat het strafklimaat (het aantal onvoorwaardelijke gevangenisstraffen dat door de rechter wordt

¹ Kamerstuk 31 568, nr. 149.

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

³ Het aantal gedetineerden per 100.000 inwoners.

opgelegd en de duur daarvan) in Caribisch Nederland strenger is dan in Europees Nederland. Het ontbreekt echter aan voldoende betrouwbare informatie om hierover harde uitspraken te doen, onder meer doordat de door de onderzochte partners in de strafrechtsketen gebruikte informatie-systemen niet (consequent) worden gevuld met informatie, slecht functioneren en niet op elkaar aangesloten zijn.

De cijfers ten aanzien van jeugdcriminaliteit laten een stagnatie of zelfs een daling zien van de geregistreeerde jeugdcriminaliteit, terwijl een aantal geïnterviewde deskundigen stelt dat sprake is van toenemende overlast door en criminaliteit van jongeren. De Raad voor de Rechtshandhaving heeft recent opdracht gegeven tot het doen van onderzoek naar de preventie van jeugdcriminaliteit.

Uit onderzoeksliteratuur blijkt dat de volgende factoren samenhang kunnen vertonen met criminaliteit: demografie, sociale context, psychische gezondheid, somatische gezondheid, schoolsysteem en aansluiting op de arbeidsmarkt. Deze factoren zijn onderzocht en vergeleken met de omringende landen en Europees Nederland, waarbij het WODC op 2 aspecten een met cijfers onderbouwde conclusie heeft kunnen trekken: 1) Mannen in de zogeheten *crime prone-leeftijd* zijn oververtegenwoordigd in Caribisch Nederland en 2) vraag en aanbod op de arbeidsmarkt sluiten niet op elkaar aan.

Beleidsreactie

Ik ben mij ervan bewust dat het voor het WODC een complex onderzoek is geweest vanwege de beperkte beschikbaarheid van kwantitatieve en adequate gegevens, waardoor maar weinig harde informatie is aangetroffen ten aanzien van de achtergronden van de criminaliteit op de BES-eilanden. De bevindingen van het onderzoek moeten derhalve met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Desalniettemin beschouw ik de bevindingen van het WODC-onderzoek als een bevestiging van het belang om de verbetering van de aanpak van criminaliteit in Caribisch Nederland te continueren. De bouw van de nieuwe Justitiële Inrichting Caribisch Nederland, de subsidieverlening aan stichting Krusada voor 12 beschermd-wonen plaatsen voor de opvang en re-integratie van ex-gedetineerden, de realisatie van structureel overleg van de justitie- en zorgketen in het «Veiligheidshuis» op Bonaire en de verkenning naar de haalbaarheid van de invoering van het jeugdstrafrecht is een aantal voorbeelden waarop al wordt geïnvesteerd.

Ook zal ik bezien hoe de gegevensuitwisseling tussen de VenJ-diensten in Caribisch Nederland verder kan worden verbeterd. Een zorgvuldige prioritering moet er echter voor zorgen dat de lokale partners in Caribisch Nederland voldoende tijd krijgen de implementatie van beleid te bestendigen. Dit maakt dat ik terughoudend ben met nieuwe verbeterinitiatieven naar aanleiding van de conclusies van dit WODC-rapport.

Ten slotte wijs ik u op het evaluatierapport van de Commissie-Spies dat op 12 oktober 2015 is verschenen.⁴ De Commissie-Spies heeft de uitwerking van de nieuwe staatkundige structuur van Caribisch

⁴ Spies, J.W.E. e.a. (2015) *Vijf jaar verbonden: Bonaire, Sint Eustatius, Saba en Europees Nederland: Rapport van de commissie evaluatie uitwerking van de nieuwe staatkundige structuur Caribisch Nederland, bijlage bij Kamerstuk 34 300 IV, nr. 23.*

Nederland, vijf jaar na de transitie, geëvalueerd. Mijn ambtgenoot van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bereidt momenteel een beleidsreactie hierop voor.

De Minister van Veiligheid en Justitie,
G.A. van der Steur